

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
2772482

Bijlagen
1

Datum 13 december 2019
Onderwerp Vervolgtraject denktank rechtspositie brandweervrijwilligers

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In het afgelopen jaar heb ik uw Kamer regelmatig geïnformeerd over de rechtspositie van brandweervrijwilligers.¹ Tijdens het laatste Algemeen Overleg (AO) Brandweer van 17 oktober jl. hebben wij ook uitgebreid over het onderwerp gesproken. Zoals ik toen heb benadrukt, vind ik vrijwilligheid een groot goed van onze brandweerorganisatie. Met deze brief informeer ik uw Kamer over de eerste uitkomsten van de denktank rechtspositie brandweervrijwilligers en het vervolgtraject, zoals ik uw Kamer heb toegezegd.²

Sinds 14 juni jl. heeft de denktank in opdracht van het Veiligheidsberaad en mijzelf onderzocht hoe brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel zijn te onderscheiden van beroepskrachten, zodat wordt voldaan aan de normen uit Europese en internationale regelgeving en jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie. Aanvullend heeft de denktank in kaart gebracht welke mogelijke consequenties dit voor de brandweerorganisatie heeft.

Op 9 december jl. is een eerste denkrichting van de denktank aan het Veiligheidsberaad en mijzelf gepresenteerd. Bijgaand treft u de denkrichting 'Taakdifferentiatie brandweer' als bijlage aan.

In de denkrichting wordt een taakdifferentiatie voorgesteld tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers, waarbij het systeem van vrijwilligheid behouden blijft. Uitgangspunt van de denkrichting is een werkbaar en fundamenteel onderscheid te maken tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers dat geen afbreuk doet aan het niveau en de kwaliteit van brandweezorg. Om tot een fundamenteel onderscheid tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers te komen, is gekeken naar differentiatie van verplichte beschikbaarheid, werkinhoud, werkvolume, en opleiding. De differentiatie leidt tot een nieuwe taakordening, waarbij een onderscheid kan worden gemaakt tussen basistaken, specialistische taken, specialistische plus-taken en aanvullende taken. Zowel vrijwilligers als beroepsmedewerkers voeren de volledige repressieve basistaken uit.

¹ Kamerstukken II 2018/19, 29517, nr. 168, nr. 170 en nr. 177.

² Verslag AO Brandweer 17 oktober 2019 en Kamerstukken II 2018/19, 29517, nr. 170.

Samen met het Veiligheidsberaad heb ik de denktank op 9 december jl. de vervolgoopdracht gegeven om vóór de zomer van 2020 de denkrichting verder te specificeren en de consequenties van de taakdifferentiatie nader uit te werken, zodanig dat in de tweede helft van het jaar door de veiligheidsregio's besluitvorming kan plaatsvinden. Hierbij is het dan ook van belang dat inzichtelijk wordt gemaakt wat de impact van de denkrichting is voor de verschillende veiligheidsregio's.

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

Datum
13 december 2019

Ons kenmerk
2772482

Zoals ik tijdens het AO Brandweer van 17 oktober jl. aan uw Kamer heb aangegeven acht ik betrokkenheid van personeel- en vakorganisaties van groot belang bij verdere uitwerking van de denkrichting. Op 16 december a.s. staat er een eerste overleg gepland tussen een afvaardiging van de denktank, de vakorganisaties en de vereniging voor brandweervrijwilligers. Ik zal uw Kamer in januari 2020, zoals ik heb toegezegd, informeren over de uitkomst van de eerste gesprekken met de vakorganisaties.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

Taakdifferentiatie brandweer

Taakdifferentiatie tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers

9 december 2019

Aanleiding

- ▶ **Rapport Pels Rijcken:** Eind 2018 concludeert Pels Rijcken dat er een reëel risico bestaat dat elementen in de rechtspositie van de brandweervrijwilligers in strijd zijn met de normen uit Europese en internationale wet- en regelgeving. Er bestaat een wezenlijk risico dat brandweervrijwilligers moeten worden aangemerkt als deeltijdwerkers.
- ▶ **Rapport Verburg:** Dhr. Verburg ziet geen mogelijkheid om binnen het bestaande juridische kader vrijwilligheid bij de brandweer te behouden en hij ziet ook geen mogelijkheid om af te wijken van de Deeltijdrichtlijn middels een objectieve rechtvaardiging. Dhr. Verburg stelt dat er twee mogelijke oplossingsrichtingen zijn:
 - gelijkwaardigheid in bezoldiging toepassen;
 - differentiatie tussen groepen brandweermensen.
- ▶ Het Veiligheidsberaad en de minister van Justitie en Veiligheid hechten **veel belang aan het huidige hybride brandweerstelsel** met zowel de inzet van vrijwilligers als beroepsmedewerkers, vanuit het belang van maatschappelijke (lokale) verankering van de brandweezorg.

Instelling denktank en opdracht

- ▶ Op 14 juni jl. hebben het Veiligheidsberaad en minister van JenV besloten tot oprichting van een denktank.
- ▶ De opdracht aan de denktank luidde als volgt:

Onderzoek hoe de brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel zijn te onderscheiden van de beroepskrachten (zodat wordt voldaan aan de normen uit Europese en internationale regelgeving en jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie) en breng in kaart welke mogelijke consequenties dit voor de brandweerorganisatie heeft.

Uitgangspunten voor denkrichting

- ▶ Behoud van vrijwilligheid
- ▶ Toekomstbestendig stelsel
- ▶ Juridisch houdbaar
- ▶ Gelijkwaardige brandweerzorg
- ▶ Veiligheid van het brandweerpersoneel
- ▶ Praktisch uitvoerbaar (organiseerbaar) en betaalbaar

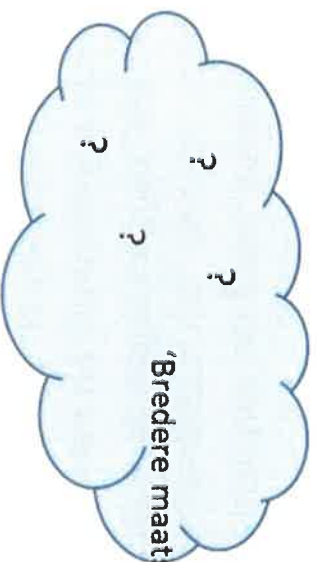

Conceptueel model voor taakdifferentiatie

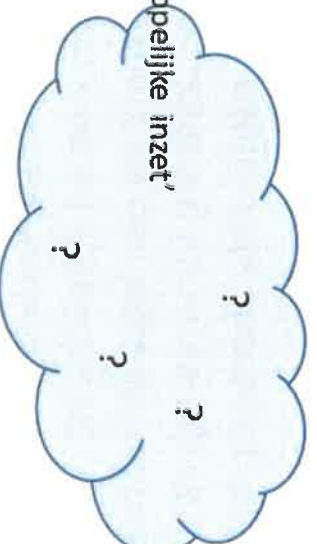
Huidige taken

	Basis	Specialistisch	Specialistisch plus	Aanvullend
Risicobeheersing	-	-	-	-
Valbekwaamheid	-	-	-	-
Beheer en onderhoud	-	-	-	-
Brandbestrijding	-	-	-	-
Technische hulpverlening	-	-	-	-
Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen	-	-	-	-
Ondersteuning bij waterongevallen	-	-	-	-

'Koude' taken

'Warme' taken

Nieuwe taken

Bouwstenen van denkrichting

- ▶ **Bouwsteen I – Verplicht en niet verplicht als cruciaal onderscheid:** De vrijwilliger voert taken uit op basis van vrijwilligheid en kan daartoe niet worden verplicht; hij mag 'nee' zeggen tegen een taak en 'nee' zeggen tegen de beschikbaarheid op een bepaald moment (geen opkomstplicht). Vormen van kazernering en consignering van vrijwilligers zijn niet passend. De beroepsmedewerker heeft de verplichting om de taken uit te voeren op bepaalde momenten.
- ▶ **Bouwsteen II – Onderscheid in type repressieve brandweertaken:** Voor de repressieve brandweertaken wordt een onderscheid gemaakt tussen verschillende type taken: basis, specialistisch, specialistisch-plus en aanvullend.
 - Zowel vrijwilligers als beroepsmedewerkers voeren de basistaken uit.
 - Beroepsmedewerkers zijn daarnaast opgeleid om alle specialistische taken uit te voeren en voeren die waar nodig uit. Vrijwilligers hebben de mogelijkheid om zich op één taak te specialiseren, wanneer dat nodig is vanuit de risico's in een bepaald (risico)gebied.
 - Specialistische-plus taken kunnen beroepsmedewerkers uitvoeren waar dat is gewenst.
 - Aanvullende taken behoren niet tot de kern van de brandweertaken, maar kunnen lokaal wel door brandweerposten worden opgepakt door zowel vrijwilligers als beroeps. Voorwaarde is dat evt. aanvullende opleidingseisen (zeer) gering zijn en er geen extra risico's zijn.

Bouwstenen van denkrichting - Takenmatrix

	Basis	Specialistisch	Specialistisch-plus	Aanvullend
Brandbestrijding	Brandbestrijding bij buitenbrand, woningbrand (met adembescherming) en alle soortgelijke binnenbranden (zoals eenvoudige kantoren en bedrijfsgebouwen)*	Brandbestrijding in complexe objecten/omgevingen (zoals hoogbouw, tunnels, industrie, specialistische (inzet)procedures, lange aanvalswegen en het niet eenvoudig vindbaar zijn van slachtoffers of brandhaard)*	Brandbestrijding in zeer complexe en specifieke objecten/omgevingen (zoals vliegtuigbrand, industriebrand en scheepsbrand)	Grootwatertransport Redvoertuigen AED
Technische hulpverlening	Eenvoudige hulpverlening Toegang verschaffen Eenvoudige bekneling	Complexe/zware hulpverlening en bekneling (middelen HV1)	Instorringen (STH-teams / USAR)	Tilassistentie
Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen	Stabilisatie in uitrukleding (met adembescherming) en met vuilwerkpak	Stabilisatie in chemiepak	Stabilisatie in gaspak Ortsmetten (decontamineren)	Verkenner gevaarlijke stoffen
Ondersteuning bij waterongevallen	Grijpredding	Oppervlakterredding	Duiken Schipper blusboot	Schipper en opstapper bij trailerbare bootjes

* Het exacte onderscheid op het gebied van brandbestrijding tussen basis- en specialistische taken vraagt nog nadere uitwerking

Bouwstenen van denkrichting

- ▶ **Bouwsteen III – Taken beroepsmedewerker zijn breder dan alleen repressieve taken:** Voor de beroepsmedewerker geldt dat de taken breder zijn dan alleen de repressieve taken. Dit kan gaan om 1) bestaande koude taken en/of 2) nieuwe taken in het kader van 'brederere maatschappelijke inzet'.
Uitbreiding naar nieuwe taken past in een beweging waarin de brandweer zich als onderdeel van de veiligheidsregio ontwikkelt van een 'blus/brand organisatie' naar een 'veiligheidsorganisatie'. De nieuwe taken dienen in het verlengde te liggen van het borgen van de continuïteit van de samenleving. Cruciaal is dat het gaat om taken die afbreekbaar zijn.
- ▶ **Bouwsteen IV – Opleidingsduur en –zwaarte verschilt:** Consequentie van differentiatie in taken is dat de opleidingen verschillen. Vrijwilligers volgen een opleiding tot 'basis-brandweer'. Beroepsmedewerkers krijgen daarnaast de specialistische modules aangeboden.
Het opleidingsniveau is voor beide groepen gelijk (mbo-niveau). Door een grotere taakbreedte van de beroepsmedewerker (meer taken), leidt dat tot een langere opleidingsduur. Ook de opleidingszwaarte is voor de beroepsmedewerker hoger, gezien de gevraagde competenties voor de specialistische taken. Wat geldt voor de initiële opleiding geldt ook voor het 'vakbekwaam blijven' van medewerkers.

Toetsing van consequenties

- ▶ **COP- en KAP-vrijwilliger:** De vrijwilliger met het consignatieprofiel (COP) en de vrijwilliger met het kazerneringsprofiel (KAP) kunnen niet meer als vrijwilliger worden aangemerkt.
- ▶ **Kwalificatie-eisen:** Vertaling van taken naar kwalificatie-eisen en kwalificatiedossiers en vervolgens naar opleidingen vraagt om een nadere uitwerking.
- ▶ **Overzichtelijkheid brandweerstelsel:** Na omarming van de denkrichting worden gesprekken aangegaan met stakeholders binnen (bevoegd gezag, directeuren veiligheidsregio's, commandanten, belangengroepen) en buiten (politie, ambulance, gemeenten) het brandweerstelsel om de overzichtelijkheid te bespreken.
- ▶ **Kwaliteit en continuïteit brandweezorg:** De denkrichting vraagt om een andere manier van kijken naar de kwaliteit van brandweezorg. Het gaat om een beweging van gelijke naar gelijkwaardige brandweezorg wat consequenties heeft voor de huidige wetgeving.
- ▶ **Financiën:** Enerzijds transitiekosten en anderzijds structurele kosten voor opleiden, oefenen en vergoedingen. Deze gevolgen dienen nader uitgewerkt te worden.
- ▶ **Arbeidsvoorwaardenbeleid:** Het huidige stelsel biedt ruimte tot differentiatie en de denkrichting verandert niets aan het arbeidsvoorwaardenbeleid.

Toets in vier regio's (1)

- ▶ De denkrichting is getoetst in vier veiligheidsregio's. Doel was om te toetsen in hoeverre de denkrichting uitvoerbaar is in de regio, wat de denkrichting betekent voor de regio en wat de voorziene consequenties zijn.
- ▶ Hoofdpunten uit de toets:
 - *Uitvoerbaarheid*: De denkrichting lijkt uitvoerbaar te zijn voor de veiligheidsregio's, met dien verstande dat de consequenties (voor organisatie en/of medewerkers) aanzienlijk kunnen zijn en erg verschillen per regio.
 - *Mogelijkheid van één specialisme voor vrijwilliger*: De mogelijkheid voor één specialisme voor een vrijwilligerspost vermindert de impact voor de organisatie en de medewerkers aanzienlijk.
 - *Slagkracht*: Waar het gaat om met name specialistische inzet lijkt het erop dat de denkrichting negatieve gevolgen heeft voor de opschaling, slagkracht, aflossing en herbezetting.
 - *Takenmatrix*: De inhoudelijke invulling van de takenmatrix roept diverse vraag- en aandachtspunten op.
 - *Toekomstbestendigheid*: De denkrichting kan voor een deel een antwoord zijn op verschillende vraagstukken t.a.v. vrijwilligheid die nu en in de toekomst op de regio's afkomen.

Toets in vier regio's (2)

De analyse van de toetsresultaten leidt tot de volgende aanbevelingen:

- ▶ Kom in breed verband met vertegenwoordigers vanuit de veiligheidsregio's en de vakorganisaties tot een goede invulling van de takenmatrix;
- ▶ Besteed aandacht aan het vraagstuk van opschaling en slagkracht;
- ▶ Maak de consequenties van de denkrichting voor alle 25 regio's inzichtelijk.

